

Szegedi kis tükör.

Elő a lanttal.

SZEGED, október 2.

Hosszu évek után újra találkoztam barátommal, aki annak idején Kávéházi Konrád néven szerepelt. Később Kávéházi Danton lett belőle, de a háború és forradalmak megöszítették, harci tüze elhamvadt, bölcs és lemondó Fauszt lett belőle, aki az irodalom és tudomány sorsán aggodódik. A papír- és gondolathányról panaszkodott, amely új irodalmunkat majdnem teljesen megbénítja.

— Hogyan lehetne ezen segíteni? — kérdeztem részvétellel Kávéházi Ivó barátomtól, aki fokosa nyelére támaszkodott.

— Szakítani kellene az eddigi gyakorlattal, — válaszolt a multba és jövőbe tekintve. — Eddig az írók írtak, ehhez papír kellett, toll, tinta, ujabban írógép, az írógéphez gépirókissasszony, a gépirókissasszonyhoz... De nem részletezem a dolgot, maradjunk a tárgynál. Vissza kell térnünk a régi, eredeti gyakorlatra, amely a multban olyan jól bevált. Hagyjanak föl az írók az írással, szerezzenek be egy olcsó és könnyen kezelhető lantot (ezzel a lantkereskedelmet is föl lehetne virágoztatni) és lantoljanak a la Homér és Tinódi. Esetleg a koboz is jó lenne, az ügyesség így könnyűszerrel elköszorhatná a veszedelmes termékeket (ezzel a cenzúrán is könnyítenének). Milyen nagyszerű perspektíva, azaz távlat! — tette hozzá barátunk (aki ujabban nem szereti az idegen szavakat, mert az offenzíva, defenzíva, radikalizmus, terror, kurzus és destruktív nagyon a szívére mentek) — micsoda lehetőségek! Azok a lantosok, regösök és igricek, akik vétenek az erkölcsök és verselábak ellen, olyan elbánásban részesülnek, mint pogány őseik, akiket gyászmagyaroknak, sőt gyászmagyarkáknak hí a történelem.

— És gondolja kávéházi uraságod, — vetettük szeliden ellen — hogy volna elég lant és egyéb zenezer az összes magyar toli-, azaz lantforgatók számára?

— Ez meggondolandó! — válaszolt hosszú hallgatás után barátunk — valóban, ha a legutóbbi statisztikát vesszük, akkor legalább százezer lantra volna szükség, százezer lirára, hogy klasszikusan fejezzem ki magamat. Ám van egy pótindítványom, tekintetes közgyűlés. Nem lehetne a lant helyett fűzfát használni, természetesen szomorufűzfát, azt a szomorufűzfán daloló sok poétáját ennek a világnak! És barátunk, a közismert, nagyot fűtött botjával a márványasztalra. A botbűntetésnek ezt a nemét azonban nem helyeseljük. Mert a bot is eltört, a márvány is elrepedt.

KORZÓ-MOZI

TELEFON: Igazgatóság 455.
Pénztár 11-85.

Hétfőn, kedden és szerdán, október hó 4., 5. és 6-án

FRANCESKA BERTINI-film!

A 7 főbűn.

A HARAG.

Drámai látomány 5 felvonásban.

Főszerepben: Francesca Bertini, az olasz filmművészet büszkesége.

Előadások köznapokon 5, 7 és 9 órakor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Ki akar olcsó cipőt?

Saját készítésű box és sevrő falcipők 600 és 650 korona, férfi magas cipő 800 korona.

HORVÁTH cipészé! Valéria-tér 10. 88 Bókor-palota.

Látogatások a szegedi kultúra tényezőinél.

1. A képzőművészeknél.

SZEGED, október 2.
(Saját tudósítónktól.)

Csak a kultúrával nyerhetjük újra vissza, amit a fegyverekkel elvesztettünk: mondják Csonka-Magyarország legjobbjai és mégis, azt látjuk, hogy a magyar irodalom legtöbb régebbi jelese hallgat és az új tehetségek nem igen juthatnak szóhoz. A képzőművészet és zene, valamint a színházak ügye sem áll valami jól e nehéz időkben, a magyar tudományos élet nyomorúságára pedig a legjellemzőbb, hogy tudományos folyóirataink egymás után kénytelenek megszűnni. Pedig nekünk hinni és remélni kell, hogy régi, virágzó kultúránk újra föllendül és kivívja a végső diadalt, dacolva a jelen szegénységével, a jövő bizonytalanságával. Ez a gondolat vezetett bennünket, mikor körülnéztünk Szegeden, a magyarság egyik végvárában ma és soravesszük a szegedi kultúra munkásait, az alkotókat és a reprodukálókat, a vezetőket és a pártolókat és most beszámolunk: mit csinál, mit akar, mit tervez és miről álmodik a szegedi művészet, irodalom, tudomány?

Először a képzőművészekhez indultunk, de sorakerülnek a muzsikusok, írók, a műgyűjtők és a kultúra szegedi hivatalos helytartói is. A sorrendben egy kis művészi rendetlenséget tartunk, de lehetőleg mindenkit megkeresünk, ha nem is mindenkit találunk. Ime a képzőművészek seregszemléje:

Legelső utunk a szegedi művészet legtisztelendő és legnemesebb alakjához, Károlyi Lajoshoz, ehhez a tisztalelkű, finom és mélykedélyű festőművészhez vitt. A róka-ulcai egyszerű kis parasztház udvarán találtuk őt, egy csendes lugasban, a Szentek Életét olvasta. Itt él ő mostanában, munka és elmélkedés között osztva meg idejét. Kicsit gyöngékedik éppen, pedig végtelenül igénytelen életmódja maga a bölcs, nyugodt higiénia. A nyáron néhány puritán egyszerűségű portrét és tájképet festett, az ő minden külsőséges hatáskereséstől megtisztult, mélysegesen intim művészetének marandó remekét. Írtózik a vásári munkától, a siker hajszolásától, Károlyi Lajos képei majd egy emberibb korszak teljes elismerését fogják kivívni.

Nyilassy Sándort nem találtuk, a nyáron többnyire Tápén festgetett, még pedig szép és gazdag eredménnyel. Egy csomó új vászna, viruló magyar színekkel, ott hever a tápéi iskolában, várva az előkelő szalonok falait, ahol otthonosak. Mert Nyilassy képei ma a legkelendőbb portékák a művészi piacon, nagyon jó márkájuk van. És a mester még mindig szorgalmas, termékeny, pedig az életnek is művésze a javából.

Heller Ödön, akit ujabban mint Nyilassy-tanítványt könyvelt el a fővárosi kritika igaztalansága, a nyáron is tovább haladt a plein air tanulmányában, egy nagy levegős és színes vászna — tápéi tiszparti csoportot ábrázol — most készül el. Heller különben kisgazda, egyelőre egészen kis gazda, de ez egyáltalában nem inkompatibilis a művészetel, különösen a tájképfestéssel. Színnyei-Merse nagybirtokos volt és nemde, elég nagy festő is?

Papp Gábor, a robusztus székel-

magyar, szintén dolgozik, ha titokban is, ha nyilvánosan adja is a nagy elbúsultat. Igen erős hangulatu, meleg és ragyogó alsóvárosi temploma a jeles művész egyik legértékesebb alkotása, muzeális értékű.

Dinnyés és Bodzássy, ez a két erős tehetségű, biztató jövőjű fiatal szegedi festő is állandóan tanul, dolgozik és fejlődik, amiről legközelebb egy kiállításon győződik meg majd a szegedi közönség.

Góth Imre új dolgai, amelyeket első kollektív tárlata óta produkált, valósággal megleptek a tudás és biztonság nagy értékeivel. Arcképei csupa karakter és művészete folyton egyénibb szintet nyer. A fiatal mester most külföldre készül, szétnézni a nagy világban, tovább tanulni és azután — festeni, festeni tovább.

Joachim és Moholi Nagy László elkerültek Szegedről, az első Budán él és dolgozik, a másik Berlinben, ahol, úgy halljuk, komoly sikerei vannak.

Szobrászaink közül most itthon van Gergely Sándor, a legkülönbek egyike a magyar plasztikában, aki Münchenből jött és — Bécsbe készül, ahol tanári állást ajánlottak föl neki egy Windischgrätz hercegtől alapított szépművészeti akadémián. Gergely Sándor most különösen a grafikát műveli, egy rendkívüli eredetiségtől duzzadó rajzgyűjteménye az ősszel fog megjelenni — Berlinben, egy másik mappára való grafikai ciklusa pedig most készül.

Ne feledjük el a most induló fiatal művészek közül az ígéretes tehetségű Devich Sándort, akinek néhány új dolga most Lichter Dezső és K. Prokisch Elza állandó művészeti szalonjában látható, Pataki Hajnalka sokoldalú talentumra valló művészi öletei és sok, sok szép, kedves artisztikus műtárgy társaságában. A szegedi rajzolók között Stróbl István is meg kell említeni, ezt a fáradhatatlan és szerény fiatal művészt, aki mellékesen a Szeged artisztikus cimbettiit is rajzolta. A Lichterék szalonjában tűnt föl először Szegeden Domokos Ferenc, mint szobrász, miután a színpadon szép hangját már ismerte és szerette a publikum. Bíró Margit és Mahrer Anna szintén buzgó és izléses iparművészek. A szegedi iparművészet egyik értékes és nagyon talentumos művelője G. Milkó Erzsébet, akit műhelyében nagy munkában találtunk. A vasárnap megnyíló kiállításra készült, amely Bogaék Lechner-téri szalonjában lesz, ahol Boga Aranka és Polgár Olga állítanak még ki. G. Milkó Erzsébet a reneszansz ötvöseinek izlésével és szenvedélyével dolgozik, lelket és életet visz a halott drágaköbe és nemes fémbe.

Tardos Taussig Ármán, a finomlelkű grafikus is elmélyült művészetének újabb megnyilatkozásaival fogja legközelebb meglepni a valódi műértőket.

Amint az olvasó e futólagos és talán nem is egészen teljes szemléből láthatja, a szegedi képzőművészekre nem lehet panaszkodni. Dolgoznak, termelnek és alkotnak, hittel, lelkesen, szépen. Hogy nekik nincsen-e panaszuk a közönségre? — erről majd más alkalommal. Előbb tovább megyünk, a kultúra többi szegedi munkását vesszük sorra, azután érünk majd el a kultúra pártolóhoz és hivatalos gondozóihoz.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szombat: Gül Baba, dalosjáték. Bérletszünet.

Vasárnap délután: Tul a nagy Krivánon, dalosjáték.

Vasárnap este: Gyimesi vadvirág, népszínmű. Bérletszünet.

Hétfő: Palágyi Lajos felléptével: Biboros, színmű. Bérletszünet.

Kedd: Gyimesi vadvirág, népszínmű. Bérletszünet.

Szerda: Bánk bán, szomorujáték. Bérletszünet.

Csütörtök: Pacsirta, operett. Premierbérlet A) 3. sz.

Péntek: Pacsirta, operett. Premierbérlet B) 3. sz.

Szombat: Palágyi Lajos felléptével: Az őszön, színmű. Premierbérlet B) 4. szám.

Vasárnap délután: Leányvásár, operett.

Vasárnap este: Gül Baba, daljáték. Bérletszünet.

Hétfő: Palágyi Lajos felléptével: Az őszön, színmű. Premierbérlet A) 4. sz.

Megint pár sor a műsorról.

SZEGED, október 2.

A színház jövő heti műsora van előtűnk. Azok az aggodalmak, amelyeket az eddigi műsorokkal szemben a multkor hangoztattunk, fokozódó mértékben növekednek. Az őszön francia darab, nem új és nem értékes, mire jó most előhozni, mikor előadása se nemzeti, se emberi kultúrát nem szolgál? Hát azért, mert Palágyinak jó szerepe van benne, mint a Biborosban. De egy drámai műsort talán még se kellene egy színészre, aki egyúttal igazgató is, alapítani. A Pacsirta szintén nem új, de egészen értéktelen, bukott Lehar-operett, amelyben a magyar parasztot barmyának mutatják. Hát erre mi szükség lehet mostan? Annyi klasszikus remeke van a külföldi és hazai operettnek is (elég talán az utóbbiak közül Konti, Verő dolgaira gondolni) minek akkor éppen ma ez a gyöngyöcske? A Gyimesi vadvirág se az a nemzeti és emberi érték, amelyet egy héten két estén kellene adni! Annyi jobb, szebb, érdemesebb népszínmű van (Sárga csikó, Falu rossza például, hogy a Borról ne beszéljünk), amelyet adni kell. A színházi műsor eddig teljesen nélkülöz minden céltudatosságot, minden öntudatos magyar és művészi programot. Igaz, hogy oly kevés erővel és értékkel, amely ma a szegedi színpadon erőlködik és próbálkozik, nem is igen lehet komolyabb és valóban művészi föladatokat megoldani.

KATONA MIKSA

KÁROLYI-UTCA 3. 89

rőtő- és divatárak olcsó áruháza.

SPORT.

Négy új sporttelep létesül. Dr. Somogyi polgármester és dr. Gadl tanácsnok részvételével ma déli 12 órakor gyűlést tartottak az összes szegedi sportegyletek képviselői és a katonaság megbízottai. A katonai testnevelési bizottság kezdeményezésére ugyanis a város négy különböző részében sporttelepeket kívánnak felállítani és pedig akként, hogy egyik egyesületet se érje sérelem. Eszerint a négy sportpályát a Hunyadi-térre, a szeszgyár felé, a cserepessori barakkok mellett és a Vasutasok régi pályáján helyezték el.

Magyar-német gyors- és 263

gépirónót keres.

Kereskedelmi Rt. Telefon 189.